

KIRJALLINEN KYSYMYS 571/2014 vp

Hevosenlannan polttaminen

Eduskunnan puhemiehelle

Siipikarjan lannan polttaminen tulee mahdolliseksi heinäkuun 2014 puolivälissä. Euroopan unionin asetus muuttuu niin, että siipikarjan lantaa on mahdollista käyttää polttoaineena sillä maatilalla, jolta lanta on peräisin. Vaikka asetuksen säännöt ovat edelleen kireät, on tämä edistysaskel lannan hyötykäytölle.

Komission päätös laajentaa Euroopan unionin eläimistä saatavia sivutuotteita säätelevää asetusta ei kuitenkaan mahdollista esimerkiksi hevosenlannan polttamista. Muiden eläinten lannan polttoa säätelee edelleen jätteenpolttoasetuksemme, joka pohjautuu EU:n jätteiden polttoa säätelevään direktiiviin. Ruotsissa hevosenlannan polttaminen on kuitenkin mahdollista, vaikka heidän lainsäädäntönsä pohjautuu samaan direktiiviin. Meillä jätteenpolttoasetus mahdollistaa ainoastaan hevosenlannan kuivatislauksen eli pyrolyysin. Kuivatislauus on menetelmänä moni-

mutkaisempi, tehottomampi sekä kalliimpi kuin mitä polttaminen olisi.

On tutkittu, että suuret hevospitäjät, kuten Ypäjä ja Orimattila, voisivat olla energiaomavara-aisia, jos lannan polttaminen mahdollistettaisiin. Jo tämänkin takia on erikoista, että tuota mahdollisuutta meillä ei ole.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Minkä takia hevosenlantaa ei saa polttaa Suomessa ja

mihin toimiin ministeri ryhtyy, että hevosenlantaa voidaan tulevaisuudessa hyödyntää energiantuotannossa nykyistä tehokkaammin?

Helsingissä 7 päivänä heinäkuuta 2014

Timo Heinonen /kok

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Timo Heinosen /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 571/2014 vp:

Minkä takia hevosenlantaa ei saa polttaa Suomessa ja

mihin toimiin ministeri ryhtyy, että hevosenlantaa voidaan tulevaisuudessa hyödyntää energiantuotannossa nykyistä tehokkaammin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hevosen lantaa voidaan polttaa, mutta sen polttamiseen sovelletaan EY:n parlamentin ja neuvoston direktiiviä jätteenpoltosta (2000/76/EY). Jätteenpolttodirektiivi on pantu Suomessa voimaan sen kanssa samansisältöisellä valtioneuvoston asetuksella (362/2003), joka on sittemmin korvattu valtioneuvoston asetuksella (151/2013). EY:n jätteenpoltoasetus on osana teollisuuden päästöjä koskevaa 4.11.2010 annettua Euroopan parlamentin ja Neuvoston direktiiviä (2010/75/EY), jossa teollisuuden päästöjä koskevat voimassa olevat direktiivit ja asetukset yhdistettiin. Suomi esitti jo direktiiviehdotuksen käsittelyn alkuvaiheessa, että jätteen polton vaatimuksia ei tulisi jatkossa ulottaa lantaan eikä eräisiin muihin maataloudesta peräisin oleviin luonnonmukaisiin, vaarattomiin eläinperäisiin aineksiin, joita voitaisiin käyttää energiantuotannossa aiheuttamatta vaaraa tai haittaa ihmisen terveydelle tai ympäristölle. Suomi ei kuitenkaan saanut tukea näkemykselleen muilta jäsenmailta eikä komissioltakaan. Komissio ei tuolloin esittänyt muutoksia jätteenpolton soveltamisalaan eikä

näin ollen tuo muutoksia lannanpolton edellytyksiin.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta — (EY) N:o 1069/2009 muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimestä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveys säännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta (sivutuoteasetus) — sovelletaan eläinperäisiin sivutuotteisiin ja niistä johdettuihin tuotteisiin, joita ei saa käyttää ihmisravinnoksi. Vastaavasti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2008/98/EY jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta ei sovelleta ulosteisiin, ellei kysymys ole sellaisista eläimistä saatavista ei ihmisravinnoksi tarkoitetuista sivutuotteista, jotka on tarkoitettu poltettaviksi, kaatopaikalle sijoitettaviksi tai käytettäväksi biokaasu- tai kompostilaitoksissa. Sivutuoteasetuksen mukaan hevosenlanta on polttamalla hävitettävä hävitettävä nimenomaan jätteenä. Heinäkuun 15. päivänä 2014 voimaan tuleva komission asetus (EU) N:o 592/2014 mahdollistaa ainoastaan siipikarjan lannan polttamisen sivutuoteasetuksen nojalla, kun asetuksen mukaiset vaatimukset poltolle täytetään.

Korkein hallinto-oikeus on ottanut kantaa hevosenlannan polttokysymykseen vuosikirjapäätöksessään (KHO:2009:61). Siinä KHO on katsonut, että hevosenlannan ja kutteripurun seosta samoin kuin niistä tehtäviä brikettejä on pidettävä jätelaissa tarkoitettuna jätteenä, jonka polttamiseen on sovellettava valtioneuvoston asetusta jätteiden polttamisesta.

Ympäristöministeriö on selvittänyt lannanpolton tilannetta muissa maissa useaan kertaan, mutta näissä selvityksissä ei ole ilmennyt, että lannanpolto olisi rajattu viranomaisohjeissa jätteenpolttodirektiivin soveltamisalan ulkopuolel-

le. Suomi kysyi tätä asiaa myös teollisia päästöjä koskevan direktiiviudistuksen käsittelyn yhteydessä. Saadun vastauksen mukaan hevosen lantaa joko ei polteta muissa jäsenmaissa tai poltto tapahtuu jätteenpolton vaatimuksia noudattaen. Joissakin jäsenmaissa ilmoitettiin lantaa käytettävän myös biokaasun tuotantoon. Euroopan unionin lainsäädännön noudattamisen valvonta jäsenmaissa on Euroopan komission tehtävänä. Jäsenmaiden lupa- ja valvontaviranomaisten päätösten lainmukaisuutta koskevat lainrikkomusasiat käsitellään Euroopan unionin tuomioistuimessa.

Edellä olevan perusteella hevosenlannan energia voidaan hyödyntää jätteenpolttoon tarkoitettussa kattilassa polttoaineena tai sitä voidaan biologisessa laitoksessa hyödyntää lannoitevalmisteen ja myös biokaasun tuotannossa. Hevosen lanta sisältää kuitenkin paljon märkämädätykseen perustuvaan biokaasutukseen huonosti soveltuvaa kuiviketta. Tämän vuoksi hevosenlannan vastaanotto biokaasulaitoksissa ei ole ollut merkittävää, sillä korkean kuiva-ainepitoisuuden biomassojen vastaanottaminen nostaa laitoksen investointeja merkittävästi.

Ympäristöministeriö avasi kesäkuussa 2012 ravinteiden kierrätyksen edistämistä ja Saaristomeren tilan parantamista koskevan ohjelman

vuosille 2012—2015. Ohjelmasta rahoitetaan muun muassa hevosenlannan ravinteiden kierrätyksen edistämistä käsittelevää hanketta "Horse Manure — hevosen lannan käsittely ja hyödyntäminen ravinteiden kierrätyksen tehostamiseksi". Hankkeen toteuttajina ovat Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT ja Työtehoseura TTS sekä yhteistyökumppaneina Suomen Hippos ry. ja Suomen Ratsastajainliitto ry.

Kuivämädätykseen perustuvalla biokaasutuksella voidaan edistää hevosen lannan lannoite- ja energiakäyttöä. Suomessa kuivämädätykseen perustuvaa biokaasutusta kehitetään MTT:n ja TTS:n Horse Manure -hankkeessa sekä niin ikään ympäristöministeriön rahoittamassa Metener Oy:n kuivämädätysteknologiaa testaavassa hankkeessa. Lannan biokaasuttamisella saadaan lannan ravinteet talteen ja samalla voidaan sulkea typen ja fosforin ravinnekierto. Suljetun ravinnekierron ansiosta ympäristöön päätyvä typikuormitus ja kasvihuonekaasupäästöt vähenevät huomattavasti. Lannan sisältämästä tuestä osa muuttuu biokaasutuksessa helppoliukoiseen muotoon, jonka kasvit käyttävät nopeasti. Samalla valumariski vesistöihin pienenee. Prosessin tuottama biokaasuenergia voidaan puolestaan käyttää esimerkiksi tallin ja käyttöveden lämmitykseen.

Helsingissä 11 päivänä elokuuta 2014

Ympäristöministeri Ville Niinistö

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 571/2014 rd undertecknat av riksdagsledamot Timo Heinonen /saml:

Varför får inte hästspillning brännas i Finland och

vilka åtgärder tänker ministern vidta så att hästspillning i framtiden kan användas för energiproduktion effektivare än hittills?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Hästspillning kan brännas, men på förbränning av spillning tillämpas Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/76/EG om förbränning av avfall. Direktivet om förbränning av avfall har genomförts i Finland genom statsrådets förordning 362/2003 med samma innehåll, som sedermera har ersatts med statsrådets förordning 151/2013. EG:s förordning om förbränning av avfall är en del av det direktiv (2010/75/EG) av den 4 november 2010 som antagits av Europaparlamentet och rådet där de gällande direktiven och förordningarna om utsläppen från industrin har sammanförts. Finland föreslog redan i början av behandlingen av förslaget till direktiv att kraven i fråga om förbränning av avfall i fortsättningen inte ska omfatta spillning eller vissa andra biologiska och ofarliga animaliska ämnen som kan användas för energiproduktion utan att förorsaka fara eller skada för människans hälsa eller miljön. Finland fick dock inte stöd för sitt synsätt av andra medlemsländer eller av kommissionen. Kommissionen föreslog inte några ändringar av tillämpningsområdet för förbränning av avfall,

och således ändras inte heller förutsättningarna för förbränning av spillning.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter) tillämpas på animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte får användas som livsmedel. På motsvarande sätt tillämpas Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG om avfall och om upphävande av vissa direktiv inte på fekalier om det inte är fråga om sådana animaliska biprodukter som är avsedda att förbrännas, deponeras eller användas i biogas- eller komposteringsanläggningar. Enligt förordningen om animaliska biprodukter ska hästspillning förstöras uttryckligen såsom avfall när det förstörs genom förbränning. Kommissionens förordning (EU) nr 595/2014, som träder i kraft den 15 juli 2014, möjliggör endast förbränning av spillning från fjäderfä med stöd av förordningen om animaliska biprodukter när kraven i fråga om förbränning enligt förordningen uppfylls.

Högsta förvaltningsdomstolen har tagit ställning till förbränningen av hästspillning i sitt årsboksavgörande (HFD:2009:61). I avgörandet anser HFD att en blandning av hästspillning och kutterspån, liksom briketter som görs av dessa, ska räknas som sådant avfall som avses i avfallslagen och som ska brännas enligt bestämmelserna i statsrådets förordning om avfallsförbränning.

Miljöministeriet har flera gånger utrett situationen i fråga om förbränning av spillning i andra länder, men av dessa utredningar har det inte

framgått att förbränning av spillning i myndighetsföreskrifterna skulle ha lämnats utanför tillämpningsområdet för direktivet om avfallsförbränning. Finland tog upp frågan även i samband med att revideringen av direktivet gällande industriellt utsläpp behandlades. Enligt det svar man fick bränns hästspillning i de andra medlemsländerna antingen inte alls, eller så bränns den i enlighet med kraven i fråga om avfallsförbränning. Enligt svaret används spillning i några medlemsländer även för produktion av biogas. Tillsynen över efterlevnaden av Europeiska unionens lagstiftning i medlemsländerna är Europeiska kommissionens uppgift. De ärenden som gäller lagenligheten i de beslut som fattas av tillstånds- och tillsynsmyndigheterna i medlemsländerna behandlas i Europeiska unionens domstol.

Energi från hästspillning kan således utnyttjas som bränsle i pannor avsedda för avfallsförbränning, eller utnyttjas vid produktionen av gödsel-fabrikat och biogas på biologiska anläggningar. Hästspillning innehåller dock mycket torrmaterial som lämpar sig dåligt för sådan bioförgasning som sker genom våtrötning. Mottagandet av hästspillning på biogasanläggningarna har därför inte varit av någon större omfattning, eftersom mottagandet av biomassa med höga halter av torrmaterial ökar anläggningens investeringsbehov avsevärt.

Miljöministeriet lade i juni 2012 fram ett förslag till ett program för 2012—2015 för främjande av återvinningen av näringsämnen och för-

bättring av Skärgårdshavets tillstånd. Genom detta program finansieras bl.a. projektet "Horse Manure" som gäller behandling och utnyttjande av hästspillning för effektiv återvinning av näringsämnen, vilket ska främja återvinningen av näringsämnen i hästspillning. Projektet genomförs av Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi och Työtehoseura TTS samt samarbetspartnerna Suomen Hippos ry och Suomen Ratsastajainliitto ry.

Genom bioförgasning med hjälp av våtrötning kan man främja användningen av hästspillning för utvinning av gödsel och energi. I Finland utvecklas bioförgasning med hjälp av våtrötning inom ramen för projektet "Horse Manure" vid Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi och Työtehoseura samt inom Metener Oy:s projekt för testning av våtrötningsteknologi som finansieras av miljöministeriet. Genom bioförgasning av spillning kan man ta till vara spillningens näringsämnen och samtidigt sluta kvävet och fosfors näringscykel. I och med att näringscykeln sluts minskar kvävebelastningen på miljön och koldioxidutsläppen avsevärt. En del av det kväve som finns i spillningen blir vid bioförgasningen mer lösligt, och kan då snabbt tas till vara av växterna. Samtidigt minskar också risken för avrinning till vattendrag. Dessutom kan den biogasenergi som produceras under denna process användas t.ex. för att värma stall och tappvatten.

Helsingfors den 11 augusti 2014

Miljöminister Ville Niinistö